

فتورمان و بر نامه‌ی درسی

کاربردهایی برای بهره‌گیری از مطالب صفحات ۱۲ و ۱۳ شماره‌ی مهر ۸۹ مجله‌ی رشد نوآموز در کلاس درس

اشاره

در شماره‌ی قبل، گفت‌وگوی رشد آموزش ابتدایی با سردبیر مجله‌ی رشد نوآموز، خانم **افسانه موسوی گرمارودی** را خواندید و با هدف‌های انتشار این مجله که ویژه‌ی دانش‌آموزان پایه‌ی دوم و سوم ابتدایی است، آشنا شدید. در ادامه‌ی روند مرتبط ساختن محتواهای مجلات دانش‌آموزی رشد با برنامه‌های درسی، در این شماره، خانم

تقدیسین که از فرهنگیان با سابقه‌ی شهر تهران

است و علاوه بر سال‌ها تدریس و مدیریت در دوره‌ی ابتدایی، قبل از خانم موسوی گرمارودی، به مدت هفت سال سردبیری رشد نوآموز را عهده‌دار بود، یکی از مطالب رشد نوآموز شماره‌ی ۱ (مهر ۱۳۸۹) را برای بهره‌گیری در کلاس درس مورد واکاوی قرار داده است که در پی می‌آوریم. بدیهی است آموزگاران محترم، خود می‌توانند با بررسی سایر مطالب مجلات رشد و با در نظر گرفتن علاقه‌ها و بدون حذف لذت خوانش مجله توسط دانش‌آموزان، کاربردهای گوناگونی را برای مجلات به دست آورند.

در استمرار فعالیت‌های یاددهی-یادگیری و سوم را دارد.

برای پایه‌ی سوم، با پر کردن جاهای خالی از متن تهیه شده، که در این صفحه مشاهده می‌شود، اهداف زیر قابل دست‌یابی است:

□ ساختن جمله‌ای کامل با کلمه‌ای که دانش‌آموز انتخاب و اضافه می‌کند.

معلمان علاقه‌مند به تنوع و مشاهده‌ی بازخورد فعالیت‌های انجام شده توسط دانش‌آموزان، می‌توانند از مجله‌ی رشد نوآموز استفاده کنند. برای مثال فتورمان صفحات ۱۲ و ۱۳ رشد نوآموز شماره‌ی ۱ (مهر ۸۹) قابلیت کاربرد در هر دو پایه‌ی دوم

یکی از بخش‌های وزارتخانه را آن‌گونه تغییر دهند: «اداره‌ی کل معاصر سازی و به‌روزروری دانش، توانش و بینش فرهنگیان». اول خندیدم، ولی بعد که دیدم جدی است، پرسیدم این اداره‌ی کل قرار است چه وظایفی را عهده‌دار شود. گفت همان وظایفی که پیش‌ترها آموزش ضمن خدمت عهده‌دار بود و اکنون چند سالی است که واحدهای آموزش و ارتقای نیروی انسانی در انجام آن می‌کوشند. گفتیم قرار است تغییراتی هم رخ دهد. گفت: «فکر نمی‌کنم.» در پاسخ گفتیم، تا زمانی که تفکر یادگیرندگی سازمانی و درگیر ساختن همه‌ی عوامل مدرسه در بالندگی خودشان ترویج نیابد، از بازی با الفاظ و آوردن عناوینی چون معاصر سازی دانش و توانش و بینش، هیچ مشکلی حل نخواهد شد.

مدرسه، سازمانی یادگیرنده است و در تبلور یادگیرندگی آن، همه‌ی عوامل، از مدیر و کارکنان و معلم گرفته تا اولیا و دانش‌آموزان نقش دارند.

زیرنویس

۱. کریمی، ن. مدیریت دانش سازمانی، نیاز سازمان‌های امروز. مجله‌ی الکترونیکی. ۱۳۸۵، شماره‌ی ۳.
2. Smart School
۳. دو دبیرستان دولتی یاد شده، در ایران، از نخستین مدرسه‌هایی هستند که برای تحقق تفکر مدرسه‌ی هوشمند راه‌اندازی شدند و انصافاً از نکته‌های فراوانی برای آموختن در سازمان خود بهره‌مند هستند.
۴. دکتر ماکاتو یوشیدا (Dr. Makato Yoshida)، برای اولین بار در پایان‌نامه‌ی دکترای خود (۱۹۹۹م). واژه‌ی ژاپنی Jugyou Kenkua را به واژه‌ی انگلیسی Lesson study ترجمه کرد. دکتر محمدرضا سرکارآرانی در کتاب شکاف آموزشی (۱۳۸۳)، این اصطلاح را «مطالعه‌ی درس» نامید و دکتر مهدی رجبعلی‌پور (۱۳۸۵) آن را به درس‌پژوهی تغییر داد. اکنون دکتر یوشیدا، دکتر محمدرضا سرکارآرانی و دو ژاپنی دیگر به نام‌های م. ماتوبا و ای. شیباتا از محققان اصلی در این زمینه هستند. در نشانی www.tc.edu.LessonStudy و نیز در کتاب شکاف آموزشی ترجمه‌ی دکتر محمدرضا سرکارآرانی از انتشارات مدرسه، به اطلاعات خوبی در زمینه‌ی درس‌پژوهی دست پیدا می‌کنید.
۵. پژوهش «در جست‌وجوی مدارس موفق با شاخص‌ها-ویژگی‌ها»، پژوهشگر: مرتضی مجدفر / مؤسسه‌ی پژوهش و برنامه‌ریزی در نوآوری‌های آموزشی (مرداد ۱۳۸۸ تا آذر ۱۳۸۹).
۶. برای آگاهی بیشتر در زمینه‌ی خواهرخواندگی مدرسه‌ای مراجعه کنید به: مجدفر، مرتضی. مدرسه و کیفیت‌گرایی. انتشارات مدرسه، ۱۳۸۸.

- کاربرد مناسب و صحیح کلمه با توجه به تصویر و متن
- لزوم دقت در مشاهده‌ی تصویرها، برای نوشتن جمله‌ای صحیح و معنی‌دار
- برقراری ارتباط منطقی بین جمله‌ها
- تقویت قوه‌ی تخیل و ایده‌های ذهنی دانش‌آموزان با تکمیل جمله‌ها و ادامه دادن داستان
- تمرین نوشتن متنی داستانی و تسهیل آشنایی.

برای پایه‌ی دوم، شرح شفاهی داستان از روی شکل‌ها، جمله‌سازی و تمرین ریاضی قابل اجراست. این فعالیت‌ها به شرح زیر است:

- شرح و بیان تصاویر این دو صفحه‌ی مجله
- تقویت مشاهده‌ی بصری
- گسترش دامنه‌ی تخیل دانش‌آموز
- تمرین جمله‌سازی با توجه به تصاویر
- تمرین جمع و تفریق‌های اساسی
- مسئله‌سازی از تصاویر عینی.

یادآوری: برای پایه‌ی سوم، آموزگاران می‌توانند متن نوشته شده در مجله را تکثیر کنند و در اختیار شاگردان خود قرار دهند تا آنان با آزادی عمل بیشتر، متن را در کنار تصاویر مجله قرار دهند و جاهای خالی را پر کنند

فعالیتی برای پایه‌ی سوم

بچه‌های عزیز! صفحه‌ی ۱۲ و ۱۳ مجله‌ی رشد نوآموز شماره‌ی یک سال ۸۹ را باز و با دقت مشاهده کنید.

متنی را که معلم شما تهیه کرده است، جاهای خالی دارد. شما باید به ترتیب شماره‌ی شکل‌ها و جاهای خالی را با کلمه‌ها یا عبارت مناسب کامل کنید و پایان داستان را خودتان بنویسید. به این صورت، خواهید دید که یک قصه‌ی قشنگ برای شکل‌های این دو صفحه (۱۲ و ۱۳) نوشته‌اید. شما هم می‌توانید یک نویسنده باشید.

۱. در شبی مهتابی و در اتاقی کوچک، دختری به نام روی خوابیده است. روی پاتختی اتاقش یک دیده می‌شود. روی دیوار هم نصب شده است. او دختری است. چهره‌اش مانند گل است. دخترک است. و خوابش او را تماشا می‌کند که از پنجره‌ی اتاق و از میان سیاهی به او می‌خندد و می‌کند.
۲. هوا است، اما ماه دخترک به کنار می‌رود. می‌خواهد را بگیرد. ماه به او نگاه شوق او را می‌بیند. یکدفعه مثل یک قاچ هندوانه می‌شود. پایین می‌آید و روی دخترک می‌نشیند.
۳. دختر است. می‌خندد و هندوانه را می‌زند. ماه به او داده است.
- ۴ و ۵. دختر کوچولو تمام هندوانه را دوباره به می‌رود. چشم‌هایش است و منتظر ماه است.
۶. او فردا صبح زود از خواب می‌شود. به می‌رود. روی میز آشپزخانه یک ظرف است. با یک تکه یک ظرف و یک قاچ کماتی شکل دخترک می‌خورد و به می‌رود.
۷. شب بعد، دوباره کناره پنجره و منتظر دیدن می‌شود. آرزو می‌کند هدیه‌ی شیرین دیگری از بگیرد. مثل هندوانه‌ی دیشب که اما شیرین بود.
۸. دخترک که از کار روزانه خسته به بستر اما غمگین است و فکر می‌کند که (بچه‌های عزیز، بقیه‌ی داستان را هر طور که دوست دارید ادامه دهید و کامل کنید.)

فعالیت‌هایی برای پایه‌ی دوم

۱. برای هر یک از تصویرهای ۲، ۴، ۶ و ۸ دو یا چهار جمله بسازید.
 ۲. داستان شکل‌های این صفحه را به طور شفاهی برای دوستان خود در کلاس تعریف کنید
 ۳. برای گل‌های گلدان‌های شکل‌های ۱، ۳، ۴ و ۵ چند جمع و تفریق بنویسید.
 ۴. برای گل‌های داخل گلدان در شکل‌های ۱، ۳ و ۴ یک مسئله بسازید.
- توصیه:** همکاران عزیز! این گونه فعالیت‌های مرتبط با برنامه‌های درسی دانش‌آموزان، به خاطر تنوعی که در شیوه‌ی کار در کلاس ایجاد می‌کنند، در رسیدن به اهداف آموزشی به شما، کمک می‌کنند و برای بچه‌ها، هم سرگرمی و هم فعالیت یادگیری محسوب می‌شوند.